

حضرت رقيه عليها السلام در كتب تاريخي

کامل بهائی

السيدة رقية عليها السلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حضرت رقيه در كتب تاريخي : گفتار كتاب‌هاي تاريخي

نويسنده:

مجله حوزه

ناشر چاپي:

مجله حوزه

فهرست

۵	فهرست
۶	حضرت رقیه در کتب تاریخی : گفتار کتاب‌های تاریخی
۶	مشخصات کتاب
۶	کامل بهائی
۶	اللهوف
۷	پی نوشت‌ها

حضرت رقیه در کتب تاریخی: گفتار کتاب‌های تاریخی

مشخصات کتاب

نویسنده: مجله حوزه

ناشر: مجله حوزه

کامل بهائی

قدیمی‌ترین کتابی که از حضرت رقیه (علیهاالسلام) به عنوان دختر امام حسین (علیه‌السلام) یاد کرده است و شهادت او را در خرابه شام می‌داند، همین کتاب است. این کتاب، اثر عالم بزرگوار، شیخ عمادالدین الحسن بن علی بن محمد طبری امامی است که به امر وزیر بهاء‌الدین، حاکم اصفهان در روزگار سلطنت هلاکوخان، نوشته شده است. به ظاهر، نام گذاری آن به کامل بهائی از آن روست که به امر بهاء‌الدین نگاشته شده است. این کتاب در سال ۶۷۵ هجری قمری تألیف شده و به دلیل قدمت زیادی که دارد، از ارزش ویژه‌ای برخوردار است؛ زیرا به جهت نزدیک بودن تألیف یا رویدادهای نگاشته شده - به نسبت منابع موجود در این راستا - حایز اهمیت است و منبعی ممتاز به شمار می‌رود و دستمایه تحقیقات بعدی بسیار در این زمینه قرار می‌گرفته است. شیخ عباس قمی در نفس المهموم و منتهی الامال، ماجرای شهادت حضرت رقیه (علیهاالسلام) را از آن کتاب نقل می‌کند. هم چنین بسیاری از عالمان بزرگوار مطالب این کتاب را مورد تأیید، و به آن استناد کرده‌اند. این نگارنده، کتاب دیگری به نام بشاره المصطفی (صلی الله علیه و آله) لشیعۀ المرتضی (علیه‌السلام) دارد که در این کتاب نیز به برخی رویدادهای پس از واقعه عاشورا اشاره شده است. اولین منبعی که در آن تصریح شده که اسیران کربلا در اربعین اول، بر سر مزار شهدای کربلا نیامده‌اند، همین کتاب می‌باشد. او جریان را از عطیه (۱) دوست جابر بن عبدالله انصاری نقل می‌کند که به اتفاق هم بر سر مزار ابا عبدالله الحسین (علیه‌السلام) و شهیدان کربلا حاضر شده، اولین زائرین قبر او در نخستین اربعین حسینی می‌گردند. اما نگارنده سخنی از ملاقات جابر با اسیران کربلا - به میان نمی‌آورد و بر خلاف آنچه در برخی مقتل‌ها نگاشته شده، هیچ ملاقاتی در این روز بین او و اسیران کربلا صورت نمی‌گیرد. این موضوع نیز نقطه عطف دیگری در امتیاز و برتری این کتاب می‌باشد.

اللهوف

یکی دیگر از کتاب‌های کهن که در این زمینه مطالبی نقل نموده، کتاب اللهوف از سید بن طاووس است. باید دانست احاطه ایشان به متون حدیثی و تاریخی اسلام و شیعه، ممتاز و چشم‌گیر است. وی می‌نویسد: «شب عاشورا که حضرت سیدالشهداء (علیه‌السلام) اشعاری در بی وفایی دنیا می‌خواند، حضرت زینب (علیهاالسلام) سخنان ایشان را شنید و گریست. امام (علیه‌السلام) او را به صبر دعوت کرد و فرمود: «خواهرم، ام کلثوم و تو ای زینب! تو ای رقیه و فاطمه و رباب! سخنم را در نظر دارید [و به یاد داشته باشید] هنگامی که من کشته شدم، برای من گریبان چاک نزنید و صورت نخراشید و سخنی ناروا مگویید [و خویشتن دار باشید]». بنابر نقل ایشان، نام حضرت رقیه (علیهاالسلام) بارها بر زبان امام حسین (علیه‌السلام) جاری شده است. این مطلب در مقتل ابومخنف نیز هست که حضرت پس از شهادت علی اصغر (علیه‌السلام)، فریاد برآورد: «ای ام کلثوم، ای سکینه، ای رقیه، ای عاتکه و ای زینب! ای اهل بیت من! خدانگهدار! من نیز رفتم». این مطلب را سلیمان بن ابراهیم قندوزی حنفی (وفات: ۱۲۹۴ ه. ق) در کتاب ینابیع الموده از مقتل ابومخنف نقل می‌کند.

دیدگاه آیت الله العظمی گلپایگانی (ره) از آیت الله العظمی سید محمد رضا گلپایگانی (ره) در مورد حضرت رقیه (علیهاالسلام) و مرقد ایشان در دمشق و هم چنین داستان تعمیر قبر حضرت که به دستور خود ایشان، به وسیله رویای صادقه‌ای انجام گرفت، پرسیدند. ایشان فرمود: این گونه مطالب که نقل شده است، هیچ گونه محال بودن از نظر عقلی ندارد؛ لکن از اموری که اعتقاد به آن لازم و واجب باشد، نیست.

پی نوشت‌ها

۱۴- در گفتار برخی ذاکران و واعظان مشهور است که عطیه غلام جابر بن عبدالله انصاری بوده، در حالی که این مطلب تحریف تاریخ است. عطیه عوفی از رجال کوفه و از اصحاب امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) بوده و حتی نام گذاری او نیز هنگام تولدش توسط امام علی (علیه‌السلام) صورت گرفته است. او پنج امام را درک نموده و در زمان امام باقر (علیه‌السلام) از دنیا رفت (ر.ک: التستری، محمد تقی، قاموس الرجال، قم، انتشارات جامعه مدرسین، چاپ (برگرفته از سایت حوزه

۔ ۔ ۔